

Maribor. V nedeljo dne 20. decembra je v Mariboru v mestni oskrbnišnici mirno v Gospodu zaspala gospodična Marija Modrinjak, rodom Središčanka. Bila je nečakinja bivšega ptujkega prošta č. g. Modrinjaka, kateremu je gospodinjala od svoje mladosti do njegove smrti. Pozneje je bila nad 10 let gospodinja mariborske dijaške kuhinje prava mati dijakov, ki se je še s hvaležnostjo spominjajo. Pokojnica je bila izredno lepega značaja, nesebična, miroljubna in globokovernna. Bog ji je spomnil največjo željo, da je lansko leto videla bratovega edinega sina kot novomašnika pred oltarjem domače župnije. Zadnje delo njenih pridnih rok je lepa vezena za mašni plašč, ki bo prihodnje dni na razstavi družbe vednega čiščenja (na Janževo) v Mariboru. Bilo je to poslednje veselje blage častilke presv. Rešnjega Telesa, da je zadnja tri leta izdelovala lepa ročna dela v prid revnim cerkvam; in kako lepo je bilo to ročno delo vkljub starosti pobožne umetnice. Manjkalo ji je le 25 dni, da ni dočakala 84. leto. Lahko so Središčani ponosni na svojo rajkinjo.

Št. Peter pri Mariboru. Duhovne vaje za moje in fante se vrše zadnja dva dni tekočega leta. Sklep pa je na Novega leta dan zjutraj. — V nedeljo dne 3. januarja prihodnjega leta pa se vrši popoldne po večernicah v samostanski šoli zanimivo predavanje, na katero se že danes prav posebno opozarja in vabijo naše žene in dekleta, pa tudi vsi drugi so vabljeni. — Te dni še moramo iznesti agitacijo za naše časopisje, tako da ne bo hiše pri Št. Petru, ki ne bi imela naročenega krščanskega časopisa. Zlasti «Slovenski Gospodar» mora v vsako hišo. Knjižnica Prosvetnega društva »Skala« je bila ob bož. praznikih vse tri dni odprta po pozni službi božji. Poslužujte se je, nudi vam dovolj vsestranskega berila. Šentpeterski dopisnik Slovenskega Gospodarja želi vsem Šentpeterčanom prav srečno Novo leto!

Št. Peter pri Mariboru. Občinski proračun za leto 1932 je razporejen na vpoglad v občinski pisarni. Izkazuje 118.744 Din izdatkov. Med izdatki sta najvišji postavki za šolstvo in ubož-

no skrbstvo. Ker dohodki zdaleka ne dosežejo izdatkov, se namerava občinsk. odboru predlagati, da določi naslednje doklade: na neposredne davke 100%, na vino 80 Din od hl, na pivo 60%, na vinski mošt pa 25 Din. — Ustmeno sta javila županstvu, da odlagata odborniško mesto občinska odbornika Majdič Možef in Klojčnik Matija, pismeno pa Bračko Friderik.

Sv. Peter pri Mariboru. Katoliška društva šentpeterska so priredila na biljo pred Božičem božičnico z obdarovanjem revnih šolskih otrok. Okrog 30 šolskih otrok je bilo obdarovanih z obleko in obivalom ter drugimi dobrotami. Prireditelji so vsem dobrim šentpeterčanom, ki so za božičnico kaj darovali, prav lepo zahvaljujejo, tistim pa, ki so nabiralce lepo odpravili z različnimi izgovori, pa se priporočamo za prihodnje leto. — Na Novega leta dan po večernicah se vrši v samostanski šoli redni mesečni sestanek fantovskega krožka. Fantje pridite, nobeden naj ne manjka. Govoril bo g. prof. Peter Kovačič. — Gospodarska kriza se vedno bolj čuti. Denarja primanjkuje. Pridelki nimajo nobene cene in ne morejo se prodati. S skrbjo, kaj bo, gleda kmet v bodočnost.

Št. Ilj v Slov. gor. Zahvala. Vsem, ki so prisostvovali zadnji zemeljski poti dobrega nam očeta, gospoda Antona Rozman, organista v Št. Ilju, ki je 12. decembra tega leta v 76 letu starosti dokončal svojo trnjevo pot, najsrčnejšo zahvalo. Iskrena hvala predvsem preč. čast. kanoniku gospodu Čižeku iz Jarenine za vodstvo pogreba, domačemu gospodu župniku E. V. za tolažilne besede ob odprtem grobu, kakor tudi gospodu katehetu Antonu Ravšl za častno spremstvo. — Nadalje vsem našim pridnim pevcem moškega in mešanega zbora za požrtvovalno in vstrajno sodelovanje v 28 letnem službovanju rajnekega ter za pretresljive žalostinke pred hišo in na pokopališču. Darovalcem cvetja, vencev ter vsem, ki so prišli od blizu in daleč kropit in spremit rajnekega očeta stotero Bog plačaj.

Kotlje v Meziški dolini. V nedeljo dne 13. decembra ob 10. uri zvečer, ko so ljudje ravno zaspali, je izbruhnil ogenj pr Vinkotu Gostenčniku, po domače Renarju v Podgori. Začelo je goretí na skednju in je bilo v trenutku v ognju vse gospodarsko poslopje. Zgorela je

vsa krma, nekaj žita, vsi gospodarski stroji in razno gospodarsko orodje. Le s težavo se je posrečilo rešiti živino in blizu stoječo hišo. Kako je ogenj nastal, ni znano. Isto poslopje je pogorelo že pred petimi leti in so takrat ogenj zanetili otroci. Škoda znaša okoli 50.000 Din. Dasi je škoda večinoma krita z zavarovalnino, vendar pomeni nesreča za posestnika sedaj v začetku zime in ob sedanji gospodarski krizi hud udarec.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Tolikokrat slišimo, da veliko izšolanih učiteljskih moči čaka na službe; pri nas pa že drugo leto primanjkuje ena učiteljska moč. Pred nekaj leti so nam oblasti kar same štiriraz. povzdignile v petrazrednico. Ker pa ne pošljejo pete učiteljske moči, imata dva razreda menjaje pouk vsak drugi dan. Tako se seveda otroci manj nauče, nego bi se v štirirazrednici, ki bi jo vsi redno obiskovali. — Tudi nismo v vasi Sv. Lovrenc — neverni »purgarji« ne oni, ki skozi hodijo — preveč zadovoljni s tem, kako je letos higijenski zavod dal izpeljati ob veliki cesti odprte kanale. Saj smo se jih veselili, toda po našem mnenju je delo, ki je stalo dosti denarja, slabo izvršeno: saj v sredi vasi zaostaja gnojnica, ki se je poprej vsaj v zemlji kmalu izgubila, sedaj v cementiranem jarku pa se ne more, dokler je poletno solnce ne popije. Torej je še ugodnejše za muhe. Tu je treba vsekakor še nekaj narediti. — Smrti je zaporedoma pobrala dva soseda: 61 letnega Šimeta Brenca, bivšega gostilničarja, in 75 letno Lucijo Ojsteršek, po domače Denkičevo, slednjo po dolgi bolezni. Da bi se sešla tudi v božjem blaženstvu oba!

Sv. Anton v Slov. gor. Huda gospodarska kriza bo skoraj na višku. Čez polovico se neplačanih davkov, pogosti obiski rubeža, a nikjer za dobiti božjega solda. Zraven tega pa še razne nesreče. Samo v tekočem letu smo imeli pet požarov, med temi naravnost požarno katastrofo, ko je pogorelo kar naenkrat 7 hiš z gospodarskimi poslopiji vred. Ali so bili zavarovani? Razven enega vsi malenkostno. Tudi ni bil menda nobeden celoletni naročnik »Slovenskega gospodarja«, da bi dobil 1000 D Vaše podpore. Kaj pa druga novega? V Cogetičih je razrešen dosedanji župan g. Ljudevit Poljanec svojih poslov. Pri cerkvi imamo no-

skim ljudstvom, iskra nezadovoljnosti je tlela naprej, vedni boji s Turkom so nudili kmetom dovolj priložnosti, da so se urili v orožju in si podžigali pogum; treba je bilo le še povoda, da se je bojna sila zatiranega ljudstva obrnila proti lastnim domačim tlačiteljem. Prvi nagib je došel to pot iz bližnje Slovonije.«

Že na spomlad leta 1572 so organizirali kmetje iz Podsuseda, Stubice, Brdovca, Stupnika in Cesar grada v hrvaškem Zagorju kmečko zvezo, katere cilj je bil: oboroženi nastop proti neusmiljenemu stiskanju od strani zemljiške gospode. Prvotna hrvaška uporna gibanja so bila usmerjena proti Francu Tahu, poveljniku konjice v Kanizi, ki je bil solastnik Sused-grada ter Stubice in pri Slov. Bistrici je posedal graščino Stattenberg. Predno so se uprli kmetje Tahuvemu brezmejnemu nasilju z oboroženo silo, so poslali kmečko odposlanstvo na Dunaj k cesarju Maksimiljanu, kjer so iznesli pritožbe proti Francu Tahu in prosili odpomoči. Ker so bili odpuščeni odposlanci s cesarskega dvora s splošno tolažbo, kateri ni nikdar sledila resnična odpomoč, so ob-

upali v kmečko zvezo organizirani kmetje, zagrabili so za orožje ter se lotili izsiljenja stare pravde.

Iskra, ki je užgala punt leta 1573, je bilo ravanje Franca Taha na Susedgradu in Stattenbergu. Seveda ni šlo le za kratko razburjenje vsled odpora podložnikov, ali za izjemno stanje, ki ga je hotel upeljati na svojih posestvih Tahi, da pokori neposlušne kmete, temveč njegova vlada pomenja silno izžemanje podložnega ljudstva in tiranstva, ki mu iščemu zaman primere. — Uporni kmetje so pozneje po iztrebljenju kmečke revolucije pred sodbo v Gradcu, Zagrebu ter na Dunaju odkrili strašno sliko Tahovih zločinov. Morda so izpovedi tu in tam kaj pretirane, a kar se je dognalo uradno, je grozno dovolj, da moremo razumeti obupni odpor podložnih kmetov, ki so mu bili izročeni na milost in nemilost.

* * *

* Viri: »Zgodovina slovenskega naroda« (Dr. Jos. Gruden), »Dekanija Kozje« (Orožen).

ko je poročil znani zbiralec starin!»

Sila kola lomi. »Vem, tvoja nevesta je bogata. Toda pomisli, ako jo vzameš, se boš moral odvaditi kaditi in piti.«
»Res je. Ampak, če je pa ne vzamem, se bom moral pa tudi jesti odvaditi.«

Smola. Poročnik Rogan je prejel z isto pošto dve pismi. Eno je bilo od tovariša Poročnika Staniča, ki ga je vabil na tarok, drugo pa od polkovnika, ki ga je povabil na večerjo. Mladi poročnik je že dolgo iskal prilike, kdaj bo skupaj s polkovnikovo lepo hčerko. Odgovoril je polkovniku zelo ljubeznjivo, prijatelju pa s par besedami odklonil ude-

vega oznanitelja. Ljudje se še vkljub slabim časom radi tožarijo, samo da živijo odvetniki. Ali Antonjevčani še kaj delajo društveno? Še nekoliko, toda bolj malo. Miklavž je Prosvetnemu društvu napovedal svoj prihod, toda ni prišel. Dekliška Marijina družba nam je dvakrat priredila igro »Roka božja«. Pa bo menda kmalu zopet kaj.

Sv. Andraž v Slov. gor. Tužno in žalostno so zapeli naši zvonovi in njih glas je šel tja do hiše žalosti, kjer je ležalo na mrtvaškem odru truplo blagega in krščanskega moža Jožefa Zelenko, posestnika in bivšega dolgoletnega župana občine Sv. Andraž. V svetovni vojni je zadobil kal bolezn, ki je počasi glodala njegovo zdravje. Pokojni je bil mož delavnosti. Skozi 10 let je vodil občinske posle. Neprecenljivo zaslug si je pridobil za občane. Zato ga je tudi vse spoštovalo. Kljub svojemu težavnemu delu ni pozabil na verske dolžnosti. Bil je vnet član našega apostolstva mož. Skoraj vsak mesec je hitel k mizi Gospodovi. Pogreb, ki se je vršil v nedeljo po pozni službi božji, je bil nad vse velik. Velikanska množica faranov in drugih je spremljala blagega pokojnika z zastavo sv. Jožefa na tukajšnje pokopališče. Ob sveži gomili se je poslovil od pokojnega Jožefa domači gospod župnik. V imenu občanov je govoril v slovo tukajšnji župan Tomaž Toš. Žalostno je bilo gledati žalujočo ženo in otroke, ko se je razstava sv. Jožefa nagnila v odprti grob in je domači gospod župnik izpregovoril besede: »Tako se poslavlja naše apostolstvo mož od dragega sobrata!« Dragi pokojni Jožef, zapustil si nas v najlepši moški dobi v starosti 51 let. Zdravje si iskal pri raznih zdravnikih, naposled v ormoški bolnici, a bilo je vse zaman. Zemeljski zdravniki niso mogli pomagati, pa prišel je večni zdravnik, ki te je ozdravil za vselej. Počivaj v miru, blagi krščanske mož in prosí tam gori za nas, ki gremo tvojo pot.

Sv. Trojica v Slov. gor. Neizprosna jetika je dne 22. novembra utrgala nit življenja komaj 22letnemu posestniškemu sinu Karolu Polič iz Spodnjega Porčiča. Na domu in ob odprtem grobu so mu v slovo domači pevci zapeli v srce segajoče žalostinke. Dolg je bil spreved znancev in sorodnikov, kateri so ga spremljali na njegovi zadnji poti. Spavaj sladko, dragi Karlo, pod domačo slovensko grudo, katero

ležbo. — Rogan je bil silno presenečen, ko je proti večeru prišel tovariš Stanič ponj, da gresta na tarok: »Ali greš?« »Kako to,« odvrne Rogan, »saj sem ti odpisal, da ne pridem.« »Saj ni res,« odvrne Stanič, »zelo ljubozljivo si sprejel ponudbo.« Roganu je postalo vroče, kajti uvidel je, da je pismu zamenjal ter polkovniku napisal: »Pojdi se solit, stari norec, jaz imam nocoj kaj boljšega, kot pa tvoje vabilo.«

Angeli. V nekem društvu je nazival gospod staro pa zelo nečimerno gospo vedno »Moj angelček.« — »Oh, dragi gospod,« reče gospa, »tega imena vendar nisem vredna!« »Da, da,«

Kje kupujejo naši naročniki?

V trgovinah, ki so tukaj navedene: V teh trgovinah je dobro in poceni blago. Vsakdo, ki kupi vsaj za 100 Din blaga v gotovini, dobi brezplačno Gospodarski ali Gospodinjski žepni koledar.

Te trgovine so:

V Mariboru:

Anton Macun, trgovina z manufakturo v Gosposki ulici.

Mariborski konsum, Glavni trg.
Franc Klajnšek, trgovec, Glavni trg.

V št. Lenartu:

Tone Hrastelj, trgovina.

V Goñnji Radgoni:

Jože Hrastelj, trgovina.

V Ljutomeru

Franc Senčar, trgovina.

V Ptuj:

Anton Brenčič, trgovina z železnino.

V Ormožu

H. Jurkovič, trgovina.

V Mali Nedelji.

Franc Senčar, trgovina.

V Celju

Franc Dobovičnik, Gosposka ulica 15.
(pri nakupu za 300 Din.)

Franc Strupi, steklar.

Pod tem zaglavjem bomo objavljali te in druge trgovine, ki se bodo še prijavile, stalno do novega leta. Ta objava je za trgovce, ki odzamejo vsaj 10 komadov koledarja, brezplačna. Trgovci, pišite takoj Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

si tako ljubil in kateri si daroval svoje mlado življenje!

Bunčani na Murskem polju. Najstarejšega moža v naši občini K rola Lipša v 82. letu je nam smrt pobrala iz naše srede dne 16. decembra in tako odzela »Slovenskemu gospodarju« zopet enega večletnega naročnika. Naj počiva v miru!

I. Poglavlje.

V dobi naše povesti sta stala navpično nad potokom Bistrica na Pilštajnu na dveh skalah dva lepa grada: Pilštajn in Hartenštajn, od katerih ne stoji danes skoro niti kamen na kamenu. Oba grada sta bila dvenadstropni stavbi. Utrdbe je tvorila narava sama. Edina nevarnost bi jima bila grozila iz Bistriške doline, od koder sta bila nedostopna. Radi naravno ugodne lege sta bila brez običajnih srednjeveških jarkov in utrjenega obzidja. Grada sta bila nekaki letovišči za tedanje gospode, ki se je rada mudila v skriteм zavetju na oddaljenih po vojnih naporih, se je tukaj lahko mirno vežbala v orožju in pripravljala za viteške borbe po večjih krajih. S stolpa Hartenštajna je moral biti divni razgled po mični dolini Bistrice do Kozjega.

Bila sta prvotno last z ogromnimi posestvi vred pilštajnskih grofov. Že blažena Ema, rojena pilštajnska grofica, je zapustila leta 1042 pilštajnsko posest z gradovi vred tedaj ustanovljeni krški škofiji na Koroškem. Pilštajnski kmetje kot poda-

Ljutomer. Ko smo spremljali na zadnji poti g. Perbila, nas je presenetila novica v obliki brzojavke iz Ljubljane, da je po kratki bolezn umrl v bolnici v četrtek dne 17. decembra priden in nadebuden sin dijak 5. gimnazije, iz ugledne družine g. Ignaca Lipovca iz Podgradja Viktor Lipovec, komaj 16 let star. Dragi Viktor! Ko si bil doma na počitnicah, si prišel rad k meni prijatelju; vesel si bil, vedno dobrega srca in vedrega duha. Ko si odhajal na nadaljne študije v Ljubljano, si se poslovil od doma in prijateljev, a upali smo, da se zopet vidimo in razveselimo skupno s Teboj, posebno sedaj o praznikih. Srečala pa Te je smrt na poti življenja in Ti pretrgala nit življenja v prezgodnji mladosti in Te preselila iz tega sveta v drug, boljši svet. Zelo žalostno nam je srce, ker se nismo mogli posloviti od Tebe, ko si se poslavljaj od tega sveta, a poslavljam se v duhu, da Te ohranimo v blagem spominu. Dragi Viktor! Sladko in mirno počivaj, zemljica, ki Te pokriva, bodi Ti lahka, večna luč Ti naj sveti in ljubi Bog bodi Ti milostljiv! Zalujocim starišem, bratom, sestri in sorodnikom o prebriski izgubi sina, dijaka, prijatelja moje in vseh nas naše iskreno sožalje! Njegov prijatelj H.

Ljutomer. Tukaj smo dne 17. decembra pokopali obče spoštovanega oskrbnika g. Ivana Perbila, šele 45 let starega. Blagopokojni je bil 20 let oskrbnik grof Lambergovih vinskih gor, od sept. meseca je prevzel po smrti g. Košnika oskrbovanje admontskega posestva v Železnih dverih. Rajni je bil občinski svetovalec občine Slamnjak ter odbornik, skoraj vseh gospodarskih organizacij. Kot oskrbnik pa je bil spreten in vrlo gospodarski ter usmiljen, pravičen, posebno do svojih podložnih viničarjev. Pogrešali bomo rajnega tudi v Kat. domu, kjer je s svojo soprogo redno stregel lačnim in žejnim. Zapušča soprogo in tri nepreskrbljene otroke. Pogreb je bil veličasten, da ga Ljutomer ni videl enakega. Udeležilo se ga je mnogo ljudstva, navzočih je bilo pet čč. gg. duhovnikov, uradništvo, mnogo prijateljev, sorodniki, znanci in viničarji, katerim je rajni bil dober oskrbnik. G. kaplan Munda je v ganljivih besedah orisal lepo življenje rajnega kot vzornega katoličana, dobrega očeta družine, dobrotnika in prijatelja ter se mu v

niki škofov so bili v vsakem oziru na boljšem nego drugi, katere je tlačanila posvetna gospoda. Osvraženi so pa bili ravno na Pilštajnu nekateri najemniki, upravitelji in valpeti. V letih zadnje kmečke vstaje je bil grad Hartenštajn v najemninski posesti Janeza plemenitega Helfenberg. Grad Pilštajn je bil nekaj let v precej razdrtem stanju in ga je pozidal ter temeljito popravil krški škof Urban Sagstetter leta 1570.

Pod pilštajnskim trgom ob Bistrici je vas Lesično s podružno cerkvijo Sv. Ulrika na jezeru, ki se omenja v listinah že leta 1394. Kraj se je imenoval Na jezeru, ker je morala biti cela zgornja dolina Bistrice nekoč pod vodo, dokler se ni gorski potok prejedel skozi skalnati pilštajnski hrib in si priboril odtok proti Kozjem, Podsredi ter št. Petru pod Sv. gorami, kjer se izteka v Sotlo. Cerkev sv. Ulrika bi naj bila pozidana radi močvirnatih tal na pilotih.

V Lesničnem so bile v časih naslednjih dogodkov velike grajske kovačnice na kladiva z vodnim pogonom. Podjetje je bilo na slovesu daleč na okrog za gospodarske potrebe in kot iz-

Imenu Prosvetnega društva za vse njegovo delo prav lepo zahvali. Pevski zbor je zapel dve žalostinki v slovo. Skoraj nobeno oko ni ostalo suho ob tej priliki. Blagi g. Ivan, mirno in sladko počivaj! Zaostali naše prisrčno sožalje!

Vegričevci. V nedeljo dne 13. decembra popoldne je po dolgi in mučni bolezni za ta svet zatisnil svoje trudne oči 74 let stari Matija Lačen iz Vogričevca. Ko smo po župniji zvedeli za njegovo smrt, smo začutili, da je iztrgano iz naše sredine preblogo in predobro srce. Bil je pokojni vzoren gospodar, pradober oče in vzgojitelj svojim sedmim otrokom. Bil je neutrudljivo delaven, otroško varen ter je vedno imel za vsakega potrebnega prijazno besedo in darežljivo roko. Skrbel je za to, da se je v njegovi hiši zmiraj molilo, redno hodilo k sv. maši in k sv. zakramentom ter da so se zmiraj brali samo dobri krščanski listi. Tudi cerkvi je bil velik dobrotnik. In sedaj si šel k Bogu po večno plačilo. Naj mu bo Bog v nebesih plačnik za vse dobro, kar je tukaj storil. Zeni, dvema sinoma, trem hčerkam in vsem sorodnikom pa bodi ob tej bridki izgubi nebeški Oče tolažnik! Mi vsi, ki smo ga poznali, hočemo za njega moliti in ga ohraniti v najlepšem spominu!

Sv. Barbara v Haložah. Že dolgo ni bilo nič slišati od nas Haložanov. Šele zdaj smo se zbudili, ko smo čitali v časnikih, da bode zamenjava 1000 dinarskih bankovcev. Prav nič se ne bojimo, da bi morali kam nositi na zamenjavo. Malo je takih, ki zmorejo 100 Din, kaj šele 1000 Din. Niti najpotrebnejših stvari si ne moremo kupiti, kaj šele drugo. Ruže hodi redno od hiše do hiše, vsako nedeljo slišiš, to posestvo in to bode na dražbi prodano. Pa saj ni čuda. Vina nihče ne kupi, kaj je bilo sadja, nam je toča uničila, da ni bilo za prodati. S strahom gledamo v bodočnost ter vprašujemo drug drugega: Kaj bo, kaj bo? Živeža malo, zima je tukaj, ni obleke, ne obutala, terjatve od vseh strani, najbolj pa za davke. Moko so nam podražili, kaj imamo za prodati, to damo po slepi ceni, kupiti pa moramo drago.

Sv. Barbara v Haložah. Po dolgi, mučni bolezni je umrl Valentin Emeršič, posestnik v Malem Oklju. Bil je skrben gospodar v halož-

kih gričih, v katerih je daleč naokrog slovel kot prava haloška korenina. Zahajal je rad k sv. maši k Sv. Petru na Cvetlin. Iz njegove rojstne hiše na zadnjo pot ga je spremljal cvetlinski gospod župnik na Loko pokopališče k Sv. Barbari v Haložah. Vsi, ki smo ga poznali, mu želimo večni mir. Sladko spavaj Valentin. Ohranili te bomo v spominu.

Muretinci. V novicah je nekdo poročal o umoru Antona Tomažiča, kakor bi se to zgodilo v Muretincih o l muretinskih fantov. Resnici na ljubo boči povedano, da so Antona Tomažiča in Ivana Ambroža napadli ter usmrtili Tomažiča in težko telesno poškodovali Ambroža stojnski fantje iz občine Stojnci, ko sta se omenjena dne 8. decembra zvečer vračala od Tomažičeve sestre iz Nove vasi skozi vas Stojnci domov.

Ormož. Tukajšnji stavbenik g. Marko Štuhec se je vozil oni dan s svojim avtom na hrvaški cesti, ki pelje iz Varaždina v Ormož. Blizu vasi Strmec se na nepojasnen način vname bencin. Štuhec se je v trenutku zavedel nevarnosti in skočil iz avta, ki ga je že v naslednjih hipih objel močan in visok plamen. Bližnji Strmčani so prihiteli in začeli gasiti. Napol zgoreli avto je ostal na cesti, dokler ni prišel zastopnik zavarovalnice, pri katerem je bil avto zavarovan, in precenil škodo na 28.000 Din. Sreča v nesreči je bila, da je bil Štuhec sam v avtu. Še v zadnjem trenutku, preden se je odpeljal od doma, se je premislil, da ni vzel s seboj svojega sinka Stankota. Najbrže bi bil postal oče s sinom žrtev plamena, če bi se hotela oba rešiti. Kajti vse se je zgodilo z veliko naglico.

Sv. Jurij ob Taboru. Ko se poslavljamo od tega leta, moramo povdariti, da v naši občini še nikdar ni bilo toliko požarov, namreč 11. Da bi se ogenj uspešneje pogasil, zato si je ojstrsko gasilno društvo kupilo in dalo 20. septembra tega leta blagosloviti novo motorno brizgalno, kakoršno že ima sosedna kapelska požarna bramba. Kot oškodovanca po požaru sta tukaj dva naročnika »Slovenskega Gospodarja« prejela podporo po 1000 Din od »Slovenskega Gospodarja«. Zato naj ne bo posestnika v naši občini, ki bi ne bil naročen na »Slovenskega Gospodarja«, ki je najboljši krščanski kmečki časopis. — Naša sadjarska druž-

ba je v nedeljo dne 25. oktobra priredila v tukajšnji šoli sadjarsko razstavo, katero je v obilnem številu obiskalo prebivalstvo naše občine, pa tudi mnogo sosedov. Največ zaslug za to ima umni sadjar g. Grašinar Franc, ki je tudi predsednik podružnice. — Sresko načelstvo v Celju je razrešilo županskih poslov našega župana g. Golavška in poverilo iste posle g. trgovcu Brišniku. — Katoliško prosvetno društvo je imelo 29. novembra svoj občni zbor, pri katerem je njegov predsednik predaval o izseljeništvu in svaril pred izseljevanjem. Ne samo vsa katoliška mladina, ampak tudi vsak kmetijski posestnik bi moral biti član tega društva, kjer lahko poleg zabavnih knjig čita mnogo o kmetijskem gospodarstvu. V novi odbor so bili izvoljeni: Predsednik: Pečovak Jože; namestnik: Lesjak Zvonko; tajnik: Cukala Milko; blagajnik: Hanžič Jože; gospodar: Jank Miha; odborniki: Žižek Jože, Kos Marija in Trepel Marija. Društvo je priredilo na Štefanovo lepo božično igro »Sirota«.

Šmarino ob Paki. Občinski odbor je v svoji seji dne 13. tega meseca obravnaval proračun za leto 1932. Proračun, kot ga je sestavil novoimenovani župan gospod Terčak, je izkazal napram lanskemu v izdatkih mnogo povišanih in na novo vnešenih postavk, tako na primer povišanje plače tajniku, občinskemu slugi, najemnino za občinsko pisarno, podporo Sokolu itd., radi česar je bil vložen tudi ugovor, ki se je na seji dobesedno prečital. Po daljši debati je sklenil odbor pohirati v letu 1932 od vina in vinskega mešta 100 Din trošarine, od piva 40 Din od 1 hl, od alkoholnih pijač 20 Din od hl stopnje, na neposredne davke pa 92 in pol odstotno doklado, kar znaša povišek za 32 in pol odstotka napram lanskemu proračunu. Razumljivo je, da je ta sklep vzbudil med kmeti in obrtniki dokaj razburjenja. Radovedni smo tudi, za koliko se bo znižala cena vinu v gostilnah po Novem letu!

Gomilsko. V Grajski vasi na Gomilskem je začislila za vedno svoje trudne oči blaga žena gospa Neža Rak-Šlander. Rodila se je 27. januarja 1850 iz znane Randleve rodbine v St. Pavlu pri Preboldu. Dosegla je torej visoko starost 82 let. Bila je sestra blagopokojn., zlasti za koroške Slovence velevažnega prošta v Dobri vasi Randla in narodno zavednega pol-

delovalnica orožja ter viteških oprem. Treba pomisliti, da so se vršili tedaj neprestani boji s Turkom in tudi posamezni graščaki so se bojevali med seboj. Kakor danes so obstojale tudi v srednjem veku tvornice za izdelovanje orožja, bojne opreme, smodnika in topov. Izdelovalnice orožja so morale biti kje na skrite in v dobro zavarovanem kraju, da sovražnik sploh ni zvedel zanje. Orožje je bila dragocenost, ročno delo, katerega so tudi dobro plačevali. Vodje tvornic so bili po večini Nemci, pomočniki kmečki sinovi, ki so že bili večkrat na vojnih pohodih kot spremljevalci grajske gospode, so na tujem marsikaj videli in so se odlikovali po zvestobi ter spretnosti. Grajski gospod je pustil svojega spremljevalca po par let kje v kaki večji mestni orožarni, da se je izvežbal v tej stroki in mu je potem doma staro orožje ter opremo snažil ter popravil. Nove bojne opreme so naročevali graščaki le iz večjih tvornic, kjer so jih morali takoj plačati. Pri nakupu orožja ni šlo s silo.

Leta 1571 je zavladovalo po celi Bistriški dolini med podložnim kmetiskim prebivalstvom veliko

veselje, ko je prevzel vodstvo grajskih kovačnic domačin Pavel Šterc. Bil je rodom iz Žusma, kjer je bil njegov oče uslužbenec na tamošnjem gradu. Že v mladosti se je izučil kovaštva ter ključavničarstva. Pozneje je bil vojak konjenik, ki se je udeleževal pod poveljstvom v uvodu omenjenega Franca Taha na Ogrskem bojev proti Turkom. Ko je spoznal Taha njegove ključavničarske zmožnosti na vojnih pohodih, ga je nastavil za nadzornika orožarne v Kaniži, kjer je bil sam poveljnik konjenice. Po Tahovem slovesu od vojne službe je prišel Šterc na njegov grad Stattenberg pri Slov. Bistrici, kjer je imel dovolj posla s popravilanjem starih in z izdelavo novih viteških oprem. Pri Tahu na Stattenbergu Šterc ni bil dolgo, ker mu ni plačeval obljubljenega zasluzka in ga je celo oplazil z bičem, ko je zahteval odločno zasluzeno plačilo. Iz bojazni pred ječo v grajskem stolpu je orožar utekel iz Slov. Bistrice, pribežal v ožjo domovino in bil sprejet z odprtimi rokami od posestnika pilštajnskega gradu Hartenštajn Janeza plemenitega Helfenberg. Novi gospodar ga (Dalje sledi.)

odgovori gospod, »zakaj najstarejše stvari so angeli.«

Opozorilo. Matič se ogleduje v zrcalu v hotelški veži. Micika: »Mamica, nič se ne glej v to zrcalo, Bog ve, kdo se je že v njem ogledoval.«

Zbixsan klobuk. Jurček je prišel z očetom prvičkrat v mesto, pa je videl imeniten pogreb. V vrstah so šli črno oblečeni gospodje s svetlimi cilindri na glavi. To je Jurčku ugajalo in je rekel očetu: »Glejte, oče, tu v mestu pa ne biksajo le škornjeve, ampak tudi klobuke!«

Inserirajte!

kovnika Mihaela Randra, ki smo ga pred par leti v rojstnem kraju položili k večnemu počitku. Primožila se je v drugo odlično krščansko hišo. — Šlander, iz katerega so prišli ugledni možje: dr. Šlander, zdravnik v Gornjem gradu, rajni kanonik Anton Šlander in P. Emeran, benediktinec. — Vsi ti so že odšli v večna bivališča. Zdaj je šla za njimi tudi blaga Neža, da prejme iz rok svojega Boga bogato plačilo. Saj si ga je zaslužila.

Št. Ilj pri Velenju. Na društvenem domu se je zadnje dni vila črna zastava in zvonovi so peli žalno pesem. Prvi načelnik naše posojilnice in bivši veleposestnik na »Koroščevem«, gospod Ivan Krajnc, je postal žrtev avtomobilske nesreče pri Celju in 2 njim vred njegova soproga Ana, rojena Dolinšek iz znane Vrbanjakove hiše. Živela sta zadnja leta v Žalcu in 9. decembra na potu iz Celja domov našla skupno smrt. Žalostna novica je pretresla ves Št. Ilj. Gospod Krajnc je živel dolga leta tukaj in bil znana oseba daleč na okoli. Mnogo dobrega je storil za Št. Ilj in okolico v narodnem in gospodarskem oziru. Po njegovem prizadevanju se je pred 26 leti ustanovilo Bralno društvo v Št. Ilju, ki pod novim imenom prosvetnega društva deluje še danes in si ravno sedaj pod gostoljubno streho društvenega doma ustvarja vzorno in bogato knjižnico. Ni samo slučaj, da je že več let predsednik društva Blaž Dolinšek, ožji sorodnik rajne Krajncove soproge Ane. Ko je leta 1907 po sedanjem nadrevizorju in bivšem narodnem poslancu gospodu Vlad. Pušenjaku bila ustanovljena posojilnica v Št. Ilju, je bil rajni Ivan Krajnc njen prvi načelnik in nekaj časa tudi tajnik. Daleč vidno znamenje pokojnikovega gospodarskega dela je ogromen in krasen sadovnjak na »Koroščevem«, ki daje leto za letom velike množine izvrstnega sadja. Pa tudi druge je rajni vneto spodbujal in navajal k umnemu sadjarstvu, naročeval drevesa, cepil in precepljal, kjer je videl potrebo in je bila priložnost. Ustanovil je tudi Kmetijsko zadrugo in mlekarno, ki sta pa s časoma prenehali. Na dobrem glasu je bila v tistih časih gostoljubnost Koroščeve hiše. Pisec teh vrst se dobro spominja, da je ob priliki ustanovnega shoda Bralnega društva videl številne goste celo iz Savinjske doline, enako iz vseh krajev od Dohrne do Šoštanja. Ene reči pa na Koroščevem ni bilo: otrok ni bilo. Zato in vsled slabega zdravja prve žene je rajni prodal lepo Koroščevo domačijo in se preselil v Celje. Po smrti prve žene si je poiskal novo družico v Št. Ilju in leta 1912 peljal Ano Dolinškovo pred oltar v opatijski cerkvi v Celju. Kmalu sta zapustila Celje in šla v mirno in tiho hišico v Žalcu. Na Št. Ilj pa tudi tam nista pozabila. Roke, ki delij dobrote, sežejo daleč. V nedeljo smo slišali v župnijski cerkvi v Št. Ilju, da sta rajna bila največja dobrotnika Št. Iljskih velikih zvonov. In še na nekaj rajni Ivan Krajnc ni pozabil: na zadružno delo. V svoji visoki starosti je še opravljal tajniško službo pri »Kmetijski hranilnici in posojilnici v Žalcu« in je res več kot zanimiv slučaj, da sta pri celjski avtomobilski nesreči našla smrt dva Ivana Krajnc in oba sta bila posojilniška tajnika. In povrh še to, da se je posojilniški načelnik »Kmetijske posojilnice in hranilnice v Žalcu« — g. konz. svetnik Ant. Vaternik pri pogrebu ponesrečil in si zlomil nogo! Rojen je bil rajni Ivan Krajnc 10. decembra 1861, je torej za svojo 70 letnico ležal na mrtvaškem odru in obenem s svojo drugo ženo Ano v mrtvašnici na celjskem pokopališču, od koder sta bila oba prepeljana na žalsko pokopališče in skupaj položena k večnemu počitku. Naj jima

sveti večna luč! Dne 16. decembra se je pri nas vršilo mrtvaško opravilo za obe žrtvi in lepo število udeležencev je pričalo o globoki žalosti in hvaležnosti Št. Iljskih župljanov do obeh rajnih dobrotnikov. Večni plačnik naj njima poplača vsa njuna dobra dela!

Ravne pri Šoštanju. Tukaj je umrla žena uglednega tesarskega mojstra Alojzija Ožirja. Težko prizadetemu naše sožalje!

Št. Janž pri Velenju. Praznik Brezmadežne je bil zopet dan naše mladine. 15 deklet se je pripravilo nanj s tridnevnimi duhovinmi vajami, za Marijin vrtec in Marijino družbo je bil radosten dan. Po skupnem sv. obhajilu so se njeni člani znova posvetili svoji Gospej, Zaveznici in Materi, popoldan pa sprejeli pet novih sester v Marijino družbo. Obred sprejema je bil zelo slovesen in petje med polaganjem svetinj je bilo lepo in ganljivo, da je vsa cerkev napeto prisluhnila, pri slovesnih večericah pa so zazrili odpevki litanij z velikim navdušenjem, da je mogočno odmevalo. Ravnotako je pelo vse, ko so novinke v spremstvu vseh Marijinih otrok poklekile pred družbeni oltar in Brezmadežni v pesmi »Veš, o Marija« darovale svoje srce. Da sta bila glavni in družbeni oltar krasno ozaljšana, se razume. Lepo je bilo in Marija nam daj še mnogo takih dni! Mladina, naša bodočnost, tvoji prostor je ob praporu Brezmadežne! — Poleg veselja smo okusili zadnja dva meseca tudi mnogo žalosti. Za mora tako biti, saj še solnce ima svoje pege. Po vrsti je pel mrtvaški zvon žalostinke starim in mladim. Smrt je rešila starega Lesjaka v Selu dolgoletnega trpljenja, in prizadela krščanski družini veliko žalost, neusmiljeno je iztrgala Šimonovim starišem v Prelski iz ljubečega objema dva mlada otroka, prišla kakor tat in ropar v hišo Požeginovo v Černovi in Sp. Čerenjakovo v Prelski ter pokosila v pokojenega rudarja in krščanskega moža Antona Glušič v Ljpu v najlepši moški dobi. Prejšnjo nedeljo smo pokopali rajno Požegino mater Franciško Ruprecht, ki je padla po stopnicah in se ubila. A smrt je ni našla nepravilne, ker je bila vneto tretjerednica in častilka presv. Srca Jezusovega. Zelo se je bala smrti, zato ji je milostno božje Srce prikrajšalo smrtne muke. Nagla smrt za bogaboječega človeka ni vedno nesrečna. Tretjeredniki so spremljali svojo sestro na zadnji poti v velikem številu z gorečimi svečami. Stari Čerenjakov oče Janez Podpečan so bruhali kri in pojemajoče življenje je ugasnilo v 80. letu starosti. Čeprav ni mogel več priti v cerkev in ni bil previden, upajmo, da je bil zadnji sv. misijon za njega velika milost. Kaj smo pa vsi z globoko žalujočo Glušičevo družino izgubili, ko smo preteklo nedeljo pokopali rajnega Glušiča, je pokazal pogreb. Sicer vedno čil in zdrav, je zadnje čase bolehal na želodcu. V slovenjgraški bolnici se mu je že nekoliko zboljšalo, a kmalu nato je prišla tužna vest, da je zapisan smrti. Hotel je doma umreti in počivati med svojimi. Naj počiva v miru! Vsem žalujočim ob tej strašni in obilni smrti žetvi naše odkritosrčno sožalje, rajnim naj sveti večna luč!

Svetina pri Celju. Dosedanji vrli župan g. Sevšek Andrej je radi starosti podal ostavko na župansko službo; banska uprava je postavila kot novega župana Franca Zimšek.

Šmarje pri Jelšah. Kdor ne more plačati celoletne naročnine »Slovenskega Gospodarja« ali tudi ne polletne ali celo četletne, naj prinaša po en dinar na račun naročnine. Te vsote prevzemata: g. kaplan Ivan Rančigaj in g. posestnik Ivan Turk. Šmarčani, na delo za našega duhovnega voditelja in prijatelja!

Buče. Na ponesrečenem celjskem avtobusu se je nahajala tudi gospodična Fanika Bovha, iz znane zgleadne hiše v Selah. Če ni edina, je vsaj med tistimi redkimi, ki so ušli nesreči brez vsakih posledic. Domači, kakor cela župnija se srčno raduje te njene sreče, medtem ko globoko pomilujemo vse žrtve in njihove svojce.

Marijagradec pri Laškem. Milo so peli zvonovi pri vseh cerkvah naše župnije, ko smo dne 11. decembra spremljali k večnemu počitku vrlega mladeniča Martina Svečnika iz ugledne Svečnikove hiše v Radobljah. Ko je rajni Martin odslužil svoj 18mesečni vojaški rok pri kraljevi gardi v Beogradu, je zopet prišel domov k svojim ljubljenim starišem, da bi jim pomagal obdelovati precej obširno posestvo. Toda premislil si je in se podal v orožniško službo, da bi si za stare dni preskrbel boljše in mirno življenje. Toda sreča mu ni bila mila. Komaj nekaj mesecev je vršil naporno službo, že si je nakopal kal bolezn: nesrečno jetiko. Vrnil se je na svoj dom, kjer ga je nesrečna bolezen tako dolgo razjedala, dokler ni uničila njegovega mladega življenja. Komaj je dopolnil 24. leto in že ga ni več med živimi. Vse ga je spoštovalo in rado imelo, ker je bil z vsakim prijazen in ljubeznjiv. Rajni je bil član novoustanovljene godbe v Laškem, zato ga je šest mladeničev godbenikov nosilo na zadnji poti, drugi pa so ga spremljali in nosili številne vence. Da je bil rajni Tinček pri vseh priljubljen, je pokazal njegov veličasten pogreb. Rajni zapušča očeta in mater, štiri sestre in tri brate. Bodi mu domača zemljica lahka, Bog pa dober plačnik! Zalujočim sorodnikom naše sožalje!

Sv. Rupert nad Laškem. Dne 20. decembra smo tukaj pokopali Majhenšček Marijo, ženo rudarja iz Trobendoča. Umrla je v celjski bolnišnici kot mučenica svojega materinskega poklica. Ker vsled velikega pomanjkanja ni imela doma potrebne posrežbe, so jo v mrzli zimski noči prepeljali v celjsko bolnišnico, kamor je prišla že napol mrtva. Ubogi, nesrečni ženi in njenemu otroku se sedaj pri Jezuščku boljše godi!

Tepanje pri Konjicah. Nedavno smo spremlili k večnemu počitku tukajšnjega posestnika, starosta Janeza Črešnar. Bil je radi svojega mirnega značaja priljubljen daleč naokrog. Zamere ali jeze ni poznalo njegovo srce. Rad se je sestajal na vasi s svojimi sovaščani k prijateljskemu pomenku. Z vsemi svojimi sosedi je živel v prijateljskem sporazumu do smrti. Z velikim zanimanjem smo ga poslušali, ko nam je pripovedoval o svojem trpljenju in doživljanju v Bosni za časa okupacije, katero se je udeležil tudi on. Božji mir njegovi blagi duši!

Sela pri Slovenjgradu. (Smrti in rojstva.) 22. decembra je umrl tukaj daleč naokoli, zlasti romarjem k Sv. Roku dobro znani cerkovnik in bivši selski gostilničar Blaž Klančnik, 72 let star. Prišel je od svitne, pri kateri je sprejel sv. obhajilo kakor vsak dan, ob navadnih dneh je tudi sam ministriral, v vežo svojega doma, postavil svetiljko, s katero si je svetil, ko je šel ob 5. uri vabit, na omaro, se zgrudil in bil takoj mrtev. Rajni je preminil cele noči in dneve v svoji sobici doma ali pred oltarjem sv. Franciška v cerkvi. Bil je zvest ud tretjega reda in so mu bratje in sestre tretjega reda darovali lep venec. V četrtek dne 24. decembra smo ga pokopali ob obilni udeležbi. Počivaj v miru, blagi starček. Vso skrb za selsko cerkev ti naj obilno poplača Večni Sodnik! — Zdrav je naš planinski kraj. Mrličje smo imeli v letu

1931 samo štiri, dve ženici stari po 77 let, očeta Klančnika 72 let in enega otroka v starosti eno in pol leta. Krstov imamo 14, torej prebitek 10. Dobro znamenje!

Sv. Marjeta ob Pesnici. Žalostno so nam zapeli naši mili zvonovi in nam naznanili tužno vest, da je naš iskreno ljubljeni edini sinček Poličev Jakec, učenec prvega razreda mirno v Gospodu zaspal. Bil bi nam edina pomoč na stara leta, pa moral je komaj 8 let star zapustiti ta svet. Iskreno se zahvaljujemo č. g. župniku J. Prangežu za v srce segajoče besede ob odprtem grobu, katere so vse navzoče ganile do solz. Zahvaljujemo se tudi gospodu nadučitelju in vsem učiteljicam za prekrasni spreved na pokopališče. Zahvaljujemo se tudi njegovim součencem za šopke. Iskrena srčna hvala vsem sorodnikom in znancem, kateri so mu podarili zadnjo pot.

Remšnik. 10. decembra se je začel tukaj trimesečni gospodinjski tečaj pod vodstvom dveh banovinskih učiteljic. Obiskuje ga 16 domačih deklet, ki se bodo mnogo potrebnega in koristnega naučile. Res, zima je nadležna vsemu glede stanovanj, opreme, prostorov itd, a poleti nimajo kmečka dekleta potrebnega časa, ko ni mogoče plačevati tujih delovnih moči. Gospodarska kriza nas gnjavi. Kako jo bomo prestali, nas je strah, a žilavi smo in v božjo pomoč zaupamo. — 19. decembra dopoldne je bil na meji ustreljen Lašek Jernej, ki se je par let zadrževal v občini Remšnik in baje večkrat nosil razne reči iz Avstrije sem. Vojaška straža ga je ustrelila, tako se govori, ker ni postal na epominske klice. Bil je pokopan 24. decembra, ko ga je komisija pregledala na mestu 21.

Vitanje. Vedno bolj in bolj se vrstijo grobovi na tukajšnjem pokopališču. Zelo žalostno so pretekli teden peli zvonovi iz lin farne in hriberške cerkve, žalostno zato, ker so naznanili smrt dobre gospodinje in žene Neže Plankl, posestnice v Stenici. Rajna je bila dobra sosedinja, skrhna gospodinja in vzorna katoliška mati. Bila je v starosti 59 let in zapuščala šestero odraslih otrok. Mir njeni duši, preostali rodbini pa naše iskreno sožalje!

Lišnica uredništva. Absolvent sadjarske šole: Napisali ste svoje opombe s svinčnikom. Ker je težko čitljivo, ne moremo stavca siliti, da čita, ker je na ta način pisano. Ako nam boste v bodočnosti kaj poslali, za kar se vam priporočamo, se poslužite črnila. Če rabite tuje izraze, jih je treba raztolmačiti, ker jih drugače priprosti čitatelji ne razumejo.

*

Vprašanja in odgovori.

K. K. v Sv. Lovr. na Dr.

Nažnanite mi naslov onega gospoda, ki je iznašel sredstvo proti protinu.

Odgovor:

G. Davorin Zunkovič, Maribor, Marijina ul. 27.

D. B. v St.

Moj sin je izvršil uboj. Oče ubitega zahteva od mene odškodnino. Ali sem dolžen plačati?

Odgovor:

Ako je sin polnoleten (21 let star), tedaj odgovarja sam. Ako je mladoleten, ste odgovorni vi. Odškodnina ne more predpisati dotični oče sam, pač pa sodnija. Radi vam verjamemo, da je hudo poštenemu očetu, ki ima zaradi sina sramoto in škodo.

M. G. v L.

Moja vnukinja ima bolezen, menda božja, stara je 11 let in ne more v šolo. Ali bi jo mogli spraviti v kak državni zavod?

Odgovor:

Pišite na Higijenski zavod v Mariboru, kjer boste dobili navodila. Opis bolezni naj bo natančen!

J. Sch. v Sv. trg.

Na mojem svetu stoji parni kotel v neki uti. Za prostor sem dobil preje odškodnino. Sedaj pa nič. Ali se smem kotla polastiti?

Odgovor:

Sam ne! Pač pa naredite takole: Iztožite odškodnino za prostor in zarubite ga. Ostal bo itak vam, potem ga lahko odstranite.

K. B. v Š.

Hišo sem zidal. Ali dobim kaj podpore, da bi jo zgotovil?

Odgovor:

Kdor začne hišo zidati, mora že preje preračunati, če ima zadosti, ako ne, bo na sredi obstal in — se mu bodo smejali. Tega bi se morali zavedati. Podpore ne bo!

K. P. v D.

Kje se naj zglašim za službo pri železnici?

Odgovor:

Pri ravnateljstvu železnic v Ljubljani. Kolek za 5 Din.

M. B. v M.

Mošt mi ne zavre, kaj naj napravim?

Odgovor:

Med tem časom je gotovo zavrel. Da pa se je vrenje zakasnilo, je krivo onih 5%. Bilo je preveč. Pa mezlo klet tudi imate.

R. J. v L.

Sosed je zahteval samo komisijo za ureditev meje. Lahko bi to napravili sporazumno brez sodnika in geometra. Ali moram jaz res plačati polovico stroškov?

Odgovor:

Dolžni niste plačati, ker niste vi zahtevali komisije. Če pa ste pa v zapisniku to podpisali, potem pa. Toda v tem slučaju morajo vsi sosedje enako plačati.

A. R. v O.

Odgovor:

Ko boste šli na nabor, imejte vse dokumente svojih bratov seboj, prošnjo vam napravi občina.

I. P. v Č.

Potrjen sem k artileriji, pa bi rad šel k mornarici. Kje naj prošnjo vložim?

Odgovor:

Poizkusite sedaj pri vojnem okragu. Pa ne bo šlo, ako nimate kakega znanca, ki bo prošnjo na pravo mesto spravil.

J. J. pri Sv. Kr.

Eden sin je že služil skrajšan rok. Ali lahko drugi zopet služi?

Odgovor:

Prvi sin je služil skrajšan rok, vaš peti sin naj prinese na nabor prošnjo z dokumenti svojih bratov, bo služil skrajšan rok.

J. M. v K.

Mati je prodala moji sestri posestvo poceni. Moj brat bi dal še enkrat toliko zanj. Dobimo seveda sedaj premalo deleža. Ali lahko izpodbijamo kupno pogodbo?

Odgovor:

Ne! Dokler mati živi, sme svoje posestvo odprodati, če tudi po nižji vrednosti, vsakomur. Ako sedaj delež dobite, ste lahko zadovoljni.

K. J. v Fr.

Prodal sem posestvo, pred pričami sva si z ženo izgovorila prevžitek. Potem smo v Celju pri advokatu delali pogodbo, toda nič ni prevžitka v njej. Pogodbo sem podpisal. Ali lahko sedaj zahtevam prevžitek?

Odgovor:

Čudim se vam, kako ste mogli podpisati pogodbo, kjer ni tega notri, kar ste zahtevali! Zaradi svoje lastne nerodnosti sedaj nimate

prevžitka. Nastopiti morate dokaz, da ste to naročili advokatu, da mora dati v pogodbo, pa da je izpustil. Je pa seveda stvar vesti od kupca, da je pošten in da tudi daje prevžitek, kakor ste se pred pričami ustmeno pogodili. Srami te tožbe ne boste mogli urediti, vzeti si morate advokata!

*

Pred 20 leti na južnem tečaju.

Pred 20 leti, dne 14. dec. 1911, je dosegel sloviti norveški raziskovalec Roald Amundsen južni tečaj. Ta čin je ovekovečil Amundsenovo ime. Raziskavanja južnega tečaja so bila mnogo težavnejša od onih krog severnega tečaja. Amundsen je bil prvi, ki je dosegel oba tečaja in je pokazal v tem oziru drugim pot. Amundsen je bil pa tudi zadnji od raziskovalcev, ki se je lotil raziskovanj obeh tečajev s starimi sredstvi: z ladjo in s sanmi; na drugi strani pa spet prvi, ki je sledil istemu cilju s pomočjo aeroplana in zrakoplova. (Polet leta 1925 v družbi Ellswortha in z italijanskim zrakoplovom l. 1926 z Ellsworthom in Italijanom Nobilem.) Ako pa govorimo o odkritju južnega tečaja, še moramo imenovati tudi drugega moža, ki je dosegel južni tečaj ravno en mesec za Amundsenom in je zmrznil na povratu, 20 km proč od — skladišča z živili. Ta mož je bil angleški kapitan Scott.

Tekma med Amundsenom in Scottom glede odkritja južnega tečaja tvori žalostno poglavje v raziskovanju ledenih pokrajin. Ladja kapitana Scotta se je bila podala na pot mnogo prej nego Amundsenova. Vendar Angleža je že kar od kraja preganjala usoda. Ko je zmagal vse težkoče, mu ni bilo usojeno, da bi se bil proslavil z — vencem zmage.

Zelo so pretresljive one vrste iz Scottovega dnevnika, ki so posvečene odkritju južnega tečaja. Dne 15. januarja 1912 je zabeležil Scott v dnevnik te vrste: »Čudovita misel, da nas bo pripeljala pot dveh dni na tečaj. Imamo še komaj 50 km. Moramo dospeti na cilj, naj stane, kar hoče! Plaši me edino še možnost, da bi plapolala na tečaju norveška zastava pred angleško.« In drugi dan za to beležko je napočil oni grozni trenutek: »Torek, 16. januarja 1912. Strašno je nastopilo — najhujše, kar se mi je zamoglo pripetiti! Prehodili smo predpoldne 14 km. Popoldne smo se podali na pot s samozavestjo, da bomo dosegli jutri naš cilj. Po dveh urah hoda so odkrile Boverjeve ostre oči nekaj, kar je smatral za kažipot. V nepopisni napetosti smo brzeli naprej, nas vse je bil prevzel grozen sum, meni je bilo srce, kakor bi se nameravalo razleteti. Preteklo je še pol ure — že je zagledal Bovers pred nami črn madež. — Kar naravnost smo se bližali temu odkritju, in kaj smo našli? Črno, na stoja iz sank pritrjeno zastavo! V bližini je bilo zapuščeno taborišče — sledovi sani, snežnih čevljev, pasjih tac in vse to nam je povedalo dovolj. Norvežani so nas prekosili — Amundsen je dosegel kot prvi južni tečaj! Zame grozno